GŁOS POMORSKI

Nr. 287 — Rok 4. (GAZETA POMORSKA) **Numer pojedyńczy 10 gr. (Numer niedzielny 15 gr.)**

Prenumerata miejscowa: Przy odbiorze w ekspedycji 1.80 Złp. w agenturach miejscowych miesięcznie 1,85 Złp., przez pocztę przy zamówieniu przez ekspedycję naszą 2.05 Złp., wprost na poczcie lub u listowego miesięcznie 2,1 Złp., dla W. M. Gdańska 2,5 Guld. Gd. — pod opaską w Polsce 3,50 Złp., do Gdańska 4.00 Guld. Gd., do Francji 18 fr., (z wysyłką co 2-gi dzień 14 fr). do Anglji 5 shil do Stanów Zjednoczonych 80 cent W razie nieprzewidzianych wypadków, jak strejki, przeszkody techniczne i. t. d. prenumeratorzy nie mają prawa żądania niedostarczonych numerów, lub zwrotu prenumeraty.

Rachunek bieżący: Bank Powiatowy Grudziądz, Bank Związku Spółek Zarobk., Danziger Privat-Aktienbank Gdańsk i Grudziądz, Bank Polski Grudziądz. — Konto czeków Gdańsk nr. 2980. Konto pocztowe: Kasa Oszczędności, Oddział w Poznaniu nr. 201 193. Miejsce płatności wykonania Grudziądz.

Ogłoszenia z Polski. Wiersz wysokości milimetra w dziale ogłoszeniowym na stronie 8-łamowej 8 groszy w dziale reklamowym na stronie 3-łam. przed tekstem 60 groszy, wśród tekstu 35 groszy za tekstem 28 groszy dla W. M. Gdańska wiersz m/m. 8-łam w dziale ogł. 0,10 Guld. Gd., wiersz m/m 3-łam. przed tekstem 0,66 Guld. Gd., w tekście 0,40 Guld. Gd. za tekstem 0,31 Guld. Gd., dla Niemiec dochodzi 50% nadwyżki dla reszty zagranicy 100% nadwyżki. Za tłomaczenia 20 proc. nadwyżki. — Rachunki są natychmiast płatne. — Administracja nie przejmuje odpowiedzialności za terminowe umieszczenia ogłoszeń.

Rękopisów nadesłanych nie zwraca się.

Dyrektor przyjmuje od godz. 10-tej do 11-tej przed południem.
Redaktor Naczelny przyjmuje od godz. 11-tej do 12-tej w południe

Redakcja i Administracja Groblowa 27/29. | **Grudziądz,** czwartek, dnia 11-go grudnia 1924. | Telefon nr. **50 i 51.**

Z posiedzenia Rady Ligi Narodów.

Członkowie Rady zgodzili się na odroczenie wprowadzenia w życie protokółu genewskiego. — Kwestja zwrotu rządowi polskiemu części funduszów ubezpieczeń sp. na G. Śląsku. — Stanowisko Anglji — Sprawy gdańskie.

Rzym, 9. 12. (PAT.) Dziś o godz. 11 przed południem odbyło się pod przewodnictwem Mello Franko poufne posiedzenie Rady Ligi Narodów, na którem poruszona była sprawa protokułu genewskiego. Po deklaracji Chamberlaina i Brianda Rada Ligi uchwaliła jednomyślnie następującą rezolucję: Rada Ligi Narodów, wysłuchawszy prośby i uwagi przedstawicieli Imperjum Brytyjskiego oraz oświadczeń, złożonych przez innych członków Rady, **postanowiła umieścić na porządku dziennym swej marcowej sesji kwestję prac przygotowawczych do konferencji w sprawie zmniejszenia zbrojeń,** którą to sprawą miała się zająć w czasie obecnej sesji w myśl protokołu genewskiego i zgodnie z rezolucją, przyjętą dnia 28 października 1924 r. Inne postanowienia tej rezolucji mają być zastosowane z uwzględnieniem tej zmiany terminu.

W południe odbyło się kilkunastominutowe posiedzenie Rady, na którem przedstawiciel Urugwaju referował sprawę **zwrotu przez rząd niemiecki rządowi polskiemu części funduszów ubezpieczeń społecznych na terenie odstąpionym przez Niemcy Polsce.** W zakończeniu Guani przedstawił następującą rezolucję: Rada Ligi Narodów zgodnie z art. 312 traktatu wersalskiego po zbadaniu zaleceń komisji międzynarodowej, powołanej w myśl tego artykułu dla przelania przez rząd niemiecki na rząd polski funduszów ubezpieczeń społecznych na G. Śląsku, odstąpionym przez Niemcy Polsce, przyjmuje zaproponowane zalecenia, które mają moc przewidzianą w wyżej wymienionym artykule. Referent podkreślił pilność tej sprawy, przypominając, że pierwsza wypłata ma być wykonana w dniu 1 lutego 1925 r.

Rzym, 9. 12. (PAT.) Korespondent P. A. T. otrzymał z miarodajnego źródła angielskiego następujące wyjaśnienia w kwestji stanowiska Anglji wobec protokułu genewskiego:

Przepisywana Anglji chęć obalenia protokułu genewskiego jest błędną. Opinja angielska zdaje sobie dokładnie sprawę z konieczności zachowania pokoju światowego. Nasze domaganie się odroczenia tej kwestji podyktowane jest koniecznością uzgodnienia naszej polityki z interesami dominjów. Rozumiemy, że nie można protokułu obalić, gdyż w takim razie trzebaby na jego miejsce stworzyć inną gwarancję. Uważamy protokuł za poważny punkt wyjścia. Stworzony w okresie szlachetnego entuzjazmu pokojowego znajduje się on w niezbyt realnej formie konkretyzacji. Obecny rząd angielski przekonany jest, że dla utrwalenia pokoju po porozumieniu z dominjami stworzy projekt dokumentu może mniej efektowny, ale zupełnie realny.

Angielska opinja publiczna nie jest wrogą protokułowi, chce go tylko uczynić bardziej realnym i zgodnym z interesami Anglji. Już w styczniu roku przyszłego odbędzie się pierwsza narada z dominjami w tej kwestji. Po trzech miesiącach mogą być konkretne wyniki. Na przyszły rok protokuł wróci do Genewy w formie ustalonej. a sprawa gwarancji pokoju nic na tem opóźnieniu kilkumiesięcznem nie utraci.

Rzym, 9. 12. (PAT.) Według doniesień agencji Havasa, odbywa się w dalszym ciągu wymiana poglądów z jednej strony między Briandem Chamberlainem, Mussolinim, z drugiej strony zaś między innemi państwami, reprezentowanemi w Radzie Ligi Narodów, a zwłaszcza z Beneszem.

Łatwo jest odróżnić — dodaje Havas — charakter tych narad międzysojuszniczych od międzynarodowych, w których sprawa bezpieczeństwa badana jest zarówno w formie paktu trzech czy czterech państw, jakoteż w formie ogólnego projektu mniej więcej analogicznego do protokułu genewskiego a mającego na celu stworzenie atmosfery uspokojenia i danie **odpowiedniej gwarancji narodom kontynentalnym takim, jak Polska, Czechosłowacja, Rumunja i Jugosłowacja.**

Rzym, 9. 12. (PAT.) Na skutek porozumienia, osiągniętego w Gdańsku w sprawie likwidacji przez władze polskie majątku Reutzena w Koziskach oraz w sprawie attache konsularnych Gdańska przy polskich konsulatach, Rada Ligi zdjęła obie te sprawy z porządku dziennego sesji Rady. Następnie została wniesiona na porządek dzienny sesji Rady sprawa decyzji wysokiego komisarza Mac Donella. dotyczącej policji rady portu w Gdańsku w sprawie której to decyzji senat W. M. Gdańska zaapelował do Rady Ligi.

Rzym. 9. 12. (PAT.) Rada Ligi Narodów przyjęła rezygnację przewodniczącego Rady Portowej w Gdańsku pułk. de Reyniera z zajmowanego stanowiska. Wobec tego że mandat jego upływa dn. 10 marca, co zbiega się z terminem następnej sesji Rady Ligi i o ile Gdańsk i Polska nie dojdą do porozumienia w tej sprawie i zwróca się do Rady. to Rada na swej marcowej sesji zamianuje następcę pułk. de Reyniera.

Po wyborach w Niemczech

Obliczenie rządowe. — Do sejmu pruskiego przeszło dwóch Polaków, do parlamentu Rzeszy ani jeden Polak.

Berlin, 9. 12. (PAT.) Według obliczeń urzędu statystycznego niemieckiego reichstag będzie się składał z 493 posłów, z czego na partję socjal-demokratyczną przypada 131 mandatów, na partję niemiecko-narodową — 100, centrum — 69. komunistów — 45, niemieckich ludowców — 51. narodowych socjalistów — 14, demokratów — 32, bawarskich ludowców — 19, partję gospodarczą — 17, związek ziemian — 8, partję hanowerską — 4.

Berlin, 9. 12. Do sejmu pruskiego przeszło dwóch Polaków: p. Jan Baczewski i ks. Klimas z Tarnowa z Opolskiego.

Do parlamentu Rzeszy nie przeszedł ani jeden Polak. Lista mniejszościowa otrzymała 42 000 głosów, podczas gdy do osiągnięcia mandatu potrzeba 62 000 głosów.

Berlin, 9. 12. (PAT.) Komentując rezultaty wyborów niemieckich „Die Zeit" organ ludowców zauważa iż sytuacja parlamentarna nie ulegnie większej zmianie i będzie wymagała ze strony wszystkich partji ustępstw na rzecz ogólnego interesu. „Berliner Tageblatt" uważa, iż wybory oznaczają 1) upadek partji wywrotowych, 2) wzmocnienie partji republikańskich. 3) zapewnienie ewentualnej większości koalicyjnej znacznej przewagi liczbowej w parlamencie. Organ demokratów uważa z kolei za możliwą wielką koalicję, łączącą partje umiarkowane ze socjal-demokratami. „Germania" pisze: Rezultaty wyborów są dowodem, że naród niemiecki aprobuje dotychczasową politykę rządu. „Deutsche Allgemeine Ztg." uważa, że ani powrót do wielkiej koalicji z socjal-demokratami, ani też utrzymanie się rządu obecnego nie są możliwe. Upadek hitlerowców dowodzi. że naród niemiecki nie chce więcej opozycji bezwzględnej, z czego nacjonaliści powinni wyciągnąć konsekwencje. Organ wielkiego przemysłu zaznacza. że sytuacja parlamentarna dojrzała do stworzenia koalicji prawicowej, łączącej partje umiarkowane z nacjonalistycznemi.

„Vorwärts" pisze. że w ubiegła niedziele partje republikańskie otrzymały przeszło 2 000 głosów więcej. niż dnia 4 maja. „Deutsche Ztg." wątpi, aby obecny rząd pozostał u władzy. Dziennik ten. jak i cała prasa prawicowa żada utworzenia rządu prawicowego, opartego na bloku partji umiarkowanych wraz z nacjonalistami. Blok ten w rzeczy samej rozporządza większością głosów.

MIN. RATAJSKI ZA DWUKROTNEM URZĘDOWANIEM.

Warszawa, 9. 12. (A. W.) Według pogłosek minister Ratajski wystąpić ma z projektem dwukrotnego urzędowania a więc od godz. 9 do 13 i od 15 do 18.

NOWY AMBASADOR NIEMIECKI W WASZYNGTONIE.

Berlin. 9. 12. (PAT.) „Berliner Tageblatt" dowiaduje się. że podsekretarz stanu dla spraw zagr. Malzahn został mianowany ambasadorem w Waszyngtonie.

CHRZEŚC. DEMOKRACJA

Koło grudziądzkie.

W **piątek, 12 bm.** o godz. 7,30 wieczorem na sali p. Dominikowskiego (Ogród Pałacowy) przy ul. Strzeleckiej

I. wieczór dyskusyjny

dla członków i sympatyków.

Referat dyr. **Poszwińskiego** na temat:

prawo i obowiązki obywatelskie (czy bezpartyjność może być zaletą?)

Po referacie dyskusja.

W pogadance omawiana będzie sprawa **zniesienia świąt.**

Do licznego udziału tak członków jak i sympatyków uprasza **ZARZĄD.**

Na marginesie budżetu na rok 1925.

Budżet na rok 1925 został przedłożony **Sejmowi i** to budżet zrównoważony. Dochody są w nim **preliminowane** bowiem na 1 981 884 394 złotych, **rozchody** na 1 981 592 844 zł., w czem mieści się 1 563 **miljonów** złotych rozchodów zwyczajnych, 290 miljonów **nadzwyczajnych.**

Porównując budżet ten z poprzednim, **widzimy od** razu wzrost wydatków zwyczajnych. Nie **zdołały temu** zapobiec oszczędności wprowadzone **przez państwo,** przeważnie nie dokonane z całą stanowczością i ścisłością. Oszczędnościom tym przeciwstawiają się bowiem zwiększone wydatki i to przedewszystkiem w następujących pozycjach: Zwiększenie płac urzędniczych (i tak zresztą zbyt niskich w stosunku do drożyzny), spowodowane zwrotem kosztów utrzymania oraz dodatkiem mieszkaniowym, który co trzy miesiące wzrasta. Zwraca uwagę pozycja na zabezpieczenie naszych kresów wschodnich. Na ten cel przeznaczono 30 miljonów złotych (+ 10 milj. nadzw.), cyfry niby znaczne, a przecież raczej niewystarczające z uwagi na długą, a niezabezpieczoną granicę i na stosunki na kresach. Na odbudowę preliminowano 15 miljonów, cyfrę stosunkowo skromną, jeżeli zważymy, że sprawa odbudowy, a powiedzmy szerzej, sprawa budowy domów, sprawa mieszkaniowa jest dziś bodaj czy nie najważniejszą kwestją społeczną, a jedną z najważniejszych kwestyj państwowych. Jeszcze mniejszą kwotę (6 miljonów) wstawiono na zapomogi dla bezrobotnych; niskość jej można rozumieć tak, że Rząd spodziewa się polepszenia sytuacji gospodarczej w nadchodzącym roku. —

Natomiast stosunkowo znaczną pozycję stanowią odsetki i amortyzacja pożyczek zagranicznych. Jest ona nieomal dwukrotnie większa, niż w budżecie ostatnim i wynosi przeszło 60 miljonów złotych; w sumie tej uwzględnione już są obie pożyczki ostatnie: francuska i włoska. —

Pozycja wydatków inwestycyjnych na koleje państwowe obciążona jest wydatkami nadzwyczajnemi w kwocie 86 miljonów złotych, z czego jednakowoż znaczną część (36 milj.) pokrywają dochody kolei, resztę zaś ma pokryć pożyczka kolejowa tak, że koleje budżetu wogóle obciążać nie mają. —

W rubryce monopolów preliminuje się 6 milj. na przejęcie pozostałych prywatnych fabryk tytoniu, zaś 39 miljonów złotych na prowadzenie monopolu spirytusowego (kwota stosunkowo niska, prawdopodobnie nawet zbyt niska). —

Pomiędzy dochodami państwowymi na pierwszem miejscu znajdują się podatki zwyczajne. które przynieść powinny 714 milj. złotych, a zatem w porównaniu do roku bieżącego (na który tę rubrykę preliminowano w wysokości 622 milj.), o 82 milj. więcej. Tu postawić trzeba pewien znak pytania, czy cyfra tak wysoka może być realna. Opłaty celne przynieść mają 205 milj. złotych, zaś dochody przedsiębiorstw państwowych i z monopolów 440 milj. złotych, z czego na monopole przypada 357 milj., co oznacza ogromny wzrost od roku bieżącego. Dochody z monopolu spirytusowego preliminowane są netto 174 milj. (przynajmniej ta korzyść jest z picia wódki!), z tytoniowe-

go 151 milj. złotych, t. j. dwukrotnie więcej, niż w roku 1924, zaś z solnego 29 miljonów.

Już z tego pobieżnego rzutu oka widać, że rząd przy układaniu budżetu na rok 1925 kierował się nie zasadą możliwych oszczędności, ale zasadą możliwego zwiększenia ciężarów nakładowych na ludność. Nie jest to droga ze wszystkiem szczęśliwa. Obciążanie ludności dochodzi nieomal do dopuszczalnego maximum, do granicy dopuszczalnej, poza którą ludność poprostu nie będzie mogła płacić podatków zbyt wysokich i śmiem wątpić, czy ze społeczeństwa przygniecionego i śrubą podatkową i depresją gospodarczą da się tak dużo jeszcze wydobyć. Tembardziej w roku przyszłym powinno się sięgnąć raczej do możliwej redukcji wydatków, do sprzedaży pewnej części majątku państwowego, a przedewszystkiem do pożyczki zagranicznej długoterminowej i możliwie nisko procentowej, oczywiście odpowiednio gwarantowanej, której nieodzowność wybija się na pierwszy plan.

Trzeba przytem pamiętać, że polski bilans handlowy jest właściwie passywny. Ostatnie miesiące przyniosły pogorszenie sytuacji, choć z początkiem bieżącego roku udało nam się dojść chwilowo do nadwyżki eksportu nad importem. Dziś niestety konkurować z zagranicą przemysł nasz nie może z powodu szalonej drożyzny, która jest u nas większa, niż gdziekolwiek indziej w Europie — z powodu przeważnie przestarzałych metód wytwórczości i z powodu małej wydajności pracy, której podniesienie jest nieodzowne, jeżeli pragniemy dojść do jakiej takiej równowagi.

Nie jest czynny także nasz bilans płatniczy, tak z powodu passywnego bilansu handlowego, jakoteż dlatego, że kapitały zagraniczne wstrzymują się od przybywania do Polski, co zresztą pozostaje w pośrednim związku ze sobą.

Powinny one nadpływać, zachęcone wysokimi procentami, jakie u nas może uzyskać, a których wysokość może zrównoważyć brak zaufania zagranicy do nas. I tak korzyści zeń będą dla nas znaczne. Bo nawet spekulacyjny kapitał przeobrazić się może w inwestycyjny par excellence, zaś zwiększenie wartości i zwiększenie dochodów po poczynieniu inwestycji zazwyczaj wielokrotnie pokrywa ciężary, jakie w formie amortyzacji i procentów na dłużnika spadają.

Oferty z zagranicy ale są jeszcze wciąż ciężkie. Przy terminach trzyletnich pożyczki trudno jest zgodzić się na stopę procentową, wynoszącą 15 proc., aczkolwiek jesteśmy w sytuacji bardzo ciężkiej, nieomal przymusowej. Nasze dyskonto sięga dziś wprawdzie jeszcze wciąż anormalnych wysokości, jednakowoż musimy się liczyć z tem, że prędzej czy później powrócimy do normalniejszej sytuacji i że ta niska na dzisiaj 15-procentowa stopa może wkrótce stać się nie do udźwignięcia. Ostatnie oferty zagranicy są już przystępniejsze i świadczą w każdym razie o rosnącem zaufaniu do nas i można być prawie pewnym, że po zawartych pożyczkach kapitał zagraniczny przypływać będzie coraz obficiej.

Zwracając uwagę na zbyt wielkie ciężary podatkowe, nie możemy jednak zapomnieć, że społeczeństwo łożyć ofiary musi, że są one nieuniknione. W sytuacji ciężkiej, tem cięższe, że zbiory tegoroczne zawiodły i z eksportu zboża musimy obecnie zrezygnować. Rząd musi postępować konsekwentnie i mocno, aby zapobiec skutkom, które bierny bilans handlowy i płatniczy wywrzeć może na stan finansów państwa i na złotego.

Można się z niejednem nie zgodzić, niejedno można skrytykować, ale w każdym razie w swych poczynaniach rząd powinien znaleźć w społeczeństwie możliwe zrozumienie i możliwą pomoc.

St. Bryła.

Otwarcie parlamentu angielskiego.

Londyn, 9. 12. (PAT.) Zgodnie z tradycją król Jerzy otworzył dziś sesję nowego parlamentu mową tronową, w której m. in. zaznaczył:

Stosunki moje do obcych mocarstw pozostają w dalszym ciągu przyjacielskie.

Przejściowa kampanja w Egipcie i Sudanie wroga dla interesów i praw Anglji raczej inspirowana, aniżeli zwalczana przez rząd Zagluga paszy znalazła swój punkt kulminacyjny w morderstwie, dokonanem na ulicach Kairu, a którego to morderstwa dopuszczono się na osobie sir Lee Staacka.

W następstwie tego faktu rząd mój zmuszony był przedstawić rządowi egipskiemu moje słuszne żądania. Celem tych żądań, przyjętych przez obecny rząd egipski jest zapewnienie należnego poszanowania tym interesom brytyjskim, które mają znaczenie żywotne dla mojego Imperjum, a które stanowią specyficznie dyskrecjonalną grupę, odkąd protektorat mój nad Egiptem został zniesiony.

Przechodząc do sprawy Ligi Narodów, król powiedział: Z głębokiem zainteresowaniem śledzę ważne rozprawy ligi Narodów. Mój podsekretarz stanu dla spraw zagr. udał się właśnie do Rzymu, aby działać tam jako przedstawiciel brytyjski w Radzie Ligi.

Korzystając z kierunku swej podróży, minister nie omieszkał nawiązać bezpośredniego kontaktu z premjerami francuskim i włoskim.

Co się zaś tyczy **protokułu genewskiego, to rząd mój nie miał jeszcze możności porozumienia się z rządami dominjów co do charakteru żadań,** jakie **protokuł ten wysuwa. Jak się zdaje, rządy dominjów zaczęły już badanie szczegółów tej doniosłej kwestji.**

Co się tyczy traktatu, podpisanego dn. 8 sierpnia przez przedstawiciela związku socjalistycznych republik sowieckich i mój poprzedni gabinet to mój rząd obecny nie jest w możności przedstawić panom sprawy tych dla dalszego ich rozważania, jest natomiast mojem życzeniem, aby stosunki normalne między obydwoma krajami nie uległy przerwie, jednak osiągnięcie tego celu jest możliwe tylko wówczas, gdy **rząd sowiecki wypełni wszystkie te zobowiązania, które w tym wypadku są warunkiem nieodzownym międzynarodowych stosunków przyjacielskich**, a które zresztą były przedłożone rządowi sowieckiemu i przyjęte przez ten rząd właśnie w momencie nawiązania z Rosją stosunków dyplomatycznych.

W kwestji zawartego niedawno traktatu anglo-niemieckiego król powiedział co następuje:

Zawarłem z prezydentem republiki niemieckiej traktat handlowy i morski w celu ustalenia normalnych stosunków gospodarczych z tym krajem. Traktat ten zostanie wkrótce przedłożony parlamentowi do ratyfikacji.

Również przedłożony zostanie parlamentowi tekst traktatu, podpisanego z Włochami w sprawie cesji części kraju Dżuba. Zasadą przewodnią w polityce wewnętrznej mojego Imperjum jest ścisła współpraca mojego rządu z rządami dominjów i Indji we wszystkich sprawach wspólnych. Projekty przepisów protekcyjnych dla produktów Imperjum, importowanych do Anglji będą ponownie postawione na porządek dzienny.

O bazie w Singapore król powiedział: Zgodnie z uchwałą, powziętą przez ostatnią konferencję Imperjum, rząd mój proponuje dalsze wykonywanie podjętych w swoim czasie robót około budowy bazy morskiej w Singapore. Zwracając się do członków izby gmin, król oświadczył, że będą czynione wszelkie usiłowania w kierunku możliwie najdalej idącej redukcji wydatków państwowych.

Następnie poruszając bardzo szczegółowo inne sprawy charakteru gospodarczego, król oświadczył, że ministrowie jego dołożą wszelkich starań, aby jaknajrychlej rozwiązać kwestję bezrobocia. W zakończeniu król poruszył sprawę budowy tanich domków mieszkalnych, poprawy obecnego stanu emerytów i wreszcie niektóre kwestje agrarne.

Położenie w Łodzi.

Warszawa, 9. 12. (A. W.) Dziś rano powrócili do pracy wszyscy robotnicy przemysłu włókienniczego w Łodzi, oraz wszyscy zakładów miejskich, biur i innych. Wszystkie fabryki są w ruchu, prócz fabryki Dzianego, która nie pracuje od soboty. Robotnicy żądają 23 proc. dodatku drożyźnianego, prócz tego strajkują tramwaje, którzy żądają 13-tą pensję.

Umowa między Polską a Stan. Zjednoczonemi.

Warszawa, 9. 12. (PAT.) Rada Ministrów zatwierdziła umowę, podpisaną w dn. 14 listopada 1924 r. w Waszyngtonie między Rzplitą Polską a Stanami Zjedn. Ameryki A. P. w sprawie konsolidacji długu Rzeczypospolitej Polskiej wobec Stanów Zjedn. A. P. i poleciła ministrowi skarbu jej wykonanie. Umowa ta przedstawia wyniki długotrwałych pertraktacji, przygotowywanych przez Ministerstwo Skarbu, a przeprowadzonych przez pos. Wróblewskiego. Umowa jest korzystnem ustaleniem sumy naszego długu w Ameryce, prawie zupełnie zgodnej z obliczeniem polskiem odracza zapoczątkowanie wypłat pełnych rat do roku 1929 oraz dzięki obniżeniu stopy procentowej wstecz od roku 1922 redukuje dość znacznie sumę długu. Umowa ma duże znaczenie z punktu widzenia rozwoju stosunków naszych ze Stanami Zjedn., wzmocni niewątpliwie nasze stanowisko na rynku finansowym Ameryki, stworzy poważny precedens na naszą korzyść i nie pozostanie bez wpływu na toczące się obecnie w Londynie analogiczne rokowania.

Walki wewnętrzne w Sowdepji.

Lwów, 9. 12. (A. W.) „Gazeta Lwowska“ donosi z pogranicza polsko-sowieckiego, że antyrządowa organizacja kierowana przez Trockiego tak zw. „ukopiści“, jest to grupa komunistów ukraińskich, którzy domagają się całkowitego oddzielenia i niepodległości państwa ukraińsko-sowieckiego od Moskwy. Ukopiści do niedawna faworyzowani przez czerezwyczajkę są obecnie prześladowani jako najbardziej niebezpieczni dla Sowietów.

Przegląd prasy.

„Rzeczpospolita“ analizuje psychę narodu niemieckiego, który pozwala przypuszczać, że „niesłychane zmęczenie zmianami od lat dziesięciu“ spowoduje także stabilizację pokoju w stosunkach zagranicznych ze strony Niemców.

> Naród niemiecki jest niesłychanie zmęczony ciągłemi zmianami od lat dziesięciu. Znużyła go wojna, znużyły go ciągłe wstrząsy rewolucyjne, znużyła inflacja pieniężna znużyły zamachy oraz agitacja monarchistów i komunistów. Większość obywateli niemieckich życzy sobie spokoju i możność wytężonej pracy gospodarczej, którą nadewszystko ceni, bo Niemiec nie tylko nie boi się roboty, lecz ją nawet lubi. Wszelki przewrót, choćby to był przewrót na prawo to znaczy powrót do monarchicznej formy rządu, przyniósłby znowu wstrząśnienie, które opóźniłoby, a może nawet i utrudniłoby stabilizację stosunków. Tem bardziej zaś przychylenie się ku komunizmowi. Wyborca niemiecki pójdzie zatem jutro drogą środkową. Będzie wybierał kandydatów wysuniętych przez stronnictwa umiarkowane, z których niejedno może w głębi serca kryje sentymenty monarchiczne, lecz ich nie wysuwa na front ponieważ w praktyce stawia wyżej wspomnianą potrzebę stabilizacji stosunków. Zwycięstwo jutrzejsze tych stronnictw równałoby się utrwaleniu w Niemczech republikańskiej formy państwowej.

„Gazeta Gdańska“, omawiając wywody pułk. Repingtona i jedyne zabezpieczenie pokoju przez sojusz francusko-belgijsko-angielski widzi skuteczną tego sojuszu gwarancję w wciągnięciu w orbitę tych zamierzeń Polski.

> Sojusz taki miałby jednak znaczenie powszechnej sanacji jedynie tylko wtedy, gdyby przejął gwarancję co do zabezpieczenia granic polskich nietylko w naszym interesie, lecz również i w interesie złączonych z Polską państw. Gdyby naprzykład sojusznicy mieli dopuścić do zniweczenia państwa polskiego, to Niemcy osiągnęłyby to, co osiągnąć pragnęły podczas wojny i zamieniłyby się na pierwszorzędną potęgę militarną, a co za tem idzie, mogłyby podjąć się wówczas przygotowywanej oddawna imprezy odwetowej na zachodzie. W Anglji zaczynają to wreszcie pojmować i zdawać sobie sprawę z tego, że naruszenie postanowień traktatu wersalskiego w stosunku do Polski byłoby początkiem zniszczena tegoż traktatu Niestety nie zrozumiał tego, czy zrozumieć nie chciał Mac Donald, nazywający oddanie Górnego Śląska nieporozumieniem — a co gorsza, nie rozumie tego i rozumieć nie chce lewica francuska, która oswaja się coraz bardziej z myślą zezwolenia na ponowne rozpatrzenie projektów niemieckich w zakresie rewizji polsko-niemieckiej granicy.
>
> Na szczęście istnieją i wśród lewicowo nastrojonych Francuzów ludzie, którzy rozumieją doskonale, że zaatakowanie Francji rozpocznie się od uderzenia na Polskę, kto wie, czy nie jednocześnie z dwóch stron, ze strony niemieckiej i ze strony bolszewickiej. Gdyby obaj sprzymierzeńcy na wschodzie Rosja i Niemcy mieli odnieść sukces, a dalej, gdyby miało dojść do ponownego rozbicia Polski — to niewątpliwie dojść musiałoby wtedy nieuniknienie do ponownego uderzenia na Francję.

O powadze Sejmu mówi „Czas“ krakowski gorzkie słowa. Nasamprzód przeciwstawia dwa głosowania za zaufaniem dla p. Skrzyńskiego i p. Miklaszewskiego.

> Wynik tych głosowań — obu w tym samym dniu — był ze sobą sprzeczny: przy pierwszem narodowa - demokracja, Rusini, komuniści i żydzi pragnęli wyrazić votum nieufności jednemu z członków gabinetu (p. Skrzyńskiemu) — i ulegli; przy drugiem lewica i mniejszości przeprowadziła znów swój wniosek wyrażenia nieufności drugiemu członkowi gabinetu (p. Miklaszewskiemu), którego gorąco broni prawica (zapewne tak długo, aż nie powróci z Rzymu Stan. Grabski). Widzimy w takim wyniku głosowań — jak zaznaczyliśmy — sprzeczność. I jeden i drugi minister są członkami tego samego gabinetu, a gabinet odpowiada za tok rządów solidarnie. Wszędzie też przy systemie parlamentarnym przyjęty jest pogląd, że stosunek stronnictw do poszczególnych ministrów układa się wedle stosunku do całego rządu. Niema zwyczaju, aby wielkie i poważające siebie stronnictwa wyrywały raz jeden, raz drugi kawałeczek budżetu i okazywały przez odrzucanie tego kawałeczka swój zły humor lub swoją niechęć wobec pewnych osobistości. A już zupełnie jest wykluczonem, aby działo się to w drodze złośliwego figla: aby wtedy, gdy przypadkowo w Izbie lub nawet w komisji frekwencja posłów jest przypadkiem mała i gdy wskutek tego zachodzi możliwość jakiejś wyjątkowej niespodzianki, korzystano z tego w sposób złośliwy, podstawiając nogę jednemu albo drugiemu ministrowi. Wprawdzie głosowanie ma charakter zupełnego przypadku, ale... a nuż się uda? W każdym zaś razie dokuczy się rządowi czy ministrowi.

A teraz nauczka o „powadze“ Sejmu, nauczka, pod którą podpisze się cały szczerze państwowo myślący ogół.

> Przedwczorajsze dwa głosowania w sejmie, będące wyrazem bezmyślności stronnictw politycznych, przyczynią się też bardzo znacznie do osłabienia powagi posłów sejmowych. Niewątpliwie jeśli rząd tupnie nogą i zażąda wyraźnego oświadczenia się, czy sejm chce współdziałać z rządem, czy też chce go obalać, sejm przestraszy się konsekwencji swoich figli i większość za gabinetem się znajdzie — ale czyimże stanie się to kosztem? Niewątpliwie kosztem powagi samego sejmu, a więc organu, który w życiu parlamentarnem powinien odgrywać rolę poważną, doniosłą i niezbędną. Jeśli jej zaś nie odgrywa i spada do roli karconego wciąż chłopca, to szkodzi nie tylko sobie — ale nam wszystkim.
>
> Wolno mu rząd krytykować, jeśli on błądzi; powinien go nawet obalać, gdy te błędy są znaczne: ma on prawo współdziałać przy tworzeniu nowego rządu — ale skoro ani utworzyć nowego nie może, ani starego obalić nie chce, nie powinien wyzyskiwać przypadkowych sytuacji dla wprowadzenia zamętu i niepokoju do życia publicznego. W przyszłym tygodniu staje przed sejmem kilka trudnych, a zasadniczych problemów do rozwiązania: wskażmy tylko na ustawę o organizacji naczelnych władz wojskowych. Czyż i o tej zamierza decydować sejm nie pod kątem przekonań i potrzeb państwa, ale pod kątem dokuczania rządowi lub niektórym przynajmniej jego członkom? Najliczniejsze, a więc najbardziej odpowiedzialne partje sejmowe, powinny się dobrze namyśleć, czy ich dotychczasowa taktyka jest dla nich samych trafna i czy nie wymaga zmiany?

Deka.

O Gdynię.

Berlin, 8-go grudnia.

W walce o mandaty poselskie do Reichstagu niemieckiego i Landtagu pruskiego nie traci propaganda nacjonalistyczna z oczu pierwszorzędnego wroga zewnętrznego — Polski. Nie łudźmy się, że kiedykolwiek nacjonalizm niemiecki pogodzi się z utratą „rdzennie niemieckich" ziem poznańskich, pomorskich i śląskich. Za tem nie przemawiają hasła rzucane na daleką metę i ciągłe wskazywanie na Polskę jako grabieżcę i burzyciela kultury i zabytków niemieckich.

Zamierzenia Polski rozbudowy Gdyni jako portu i miasta nadmorskiego żywo niepokoić muszą nacjonalizm niemiecki. Port w Gdyni zasila handel polski uniezależnia go od Gdańska i bądź co bądź najlepszym jest w przyszłości argumentem wobec Gdańszczan, że lepiej kalkuluje się choć pozorny lojalizm wobec Polski, niż rozbujały szowinizm nacjonalistyczny, z którego Berlin ciągnie korzyści. Tak długo, jak zamierzenia rozbudowy Gdyni w stadjum stawały rozważań, kpiono sobie z tych poczynań polskich.

„Historja — śmieje się ironicznie nacjonalista Konstantin Ferber w „Dt. Tagesztg." — pokazała nam, że Polska jeszcze nigdy nie była w stanie do samodzielnego stworzenia jakiegoś dzieła kulturalnego. W postanawianiu planów jest naród polski wielki. Od dnia nowoutworzenia państwa polsk. dyskutuje się żywo plan kanału z Gdańska do Górnego Śląska, z Gdańska do Gałacza, z Gdańska do Odessy. Lecz jedynie praktycznej roboty nie wykonuje się ani w wykonaniu nowych prac, ani w utrzymaniu już istniejących".

Rzecz jednak staje się niepokojącą dla Niemców, albowiem portu w Gdyni nie buduje się „rozważaniami" i „talentem polskim", lecz w sukursie talentem organizacyjnym i energją śpieszy Francja.

A więc „Dt. Tagesztg.", która w wizycie polskiego ministra wojny w porcie tulońskim, w przekazaniu Polsce łodzi torpedowych, dopatruje się zainteresowania Francji w porcie gdyńskim i uderza na alarm przeciw zagrożeniu Gdańska.

„My Niemcy, a nie ostatnio dawniejsi członkowie niemieckiej marynarki, którzy przyczynialiśmy się do zbogacenia i wielkiego wzrostu Gdańska, żywo zainteresować się musimy dalszym rozwojem wypadków. Spodziewajmy się, że stare miasto hanzeatyckie, które wyrokiem związku nieprzyjaciół odrestaurowane być ma odpowiednio do ubiegłych stuleci i które bohatersko i wytrwale broni się przeciwko skracaniu swych praw. w interesie Prus Wschodn zachowa swój czysto niemiecki stan rozkwitu i że ono w lepszych czasach jako skarb drogocenny powróci na łono ziemi macerzystej".

Pomijając milczeniem życzenie powrotu Gdańska do Niemiec, który to powrót możliwym jednak będzie mógł być tylko przez trupa powalonej o ziemię Polski, stwierdzić musimy wyrażony między wierszami kontakt, który wiąże Gdańsk z Prusami Wschodniemi. Oczywista kontakt, który leżeć nie może w interesie lojalności do Polski.

Biorąc asumpt z przemowy prezydenta transatlantyckiego towarzystwa okrętowego w paryskiej Sorbonie, który przemawiał w interesie nawiązania stosunków handlowych z Polską, celem wykorzystania portu gdańskiego, pisze zirytowana „Dt. Tagesztg.":

„Historja gdańska wykazuje, że tylko niemiecka myśl hanzeatycka spowodowała rozkwit Gdańska i że absolutna niezależność od Polski uwarunkowała wielkość miasta. **Na starogermańskiej ziemi,** tam gdzie Gotowie kilka wieków siedzieli, niemieccy kupcy założyli to miasto. Jako samodzielne państwo prowadził Gdańsk przez stulecia swą politykę i wojny i zawierał pokoje...

Temu kłam zadają zajścia z r. 1792/93, gdy stare miasto dobrowolnie starało się o włączenie pod berło pruskie..."

Jak z powyższego widzimy, nacjonalistom niemieckim nie rozchodzi się o garść mniejszych lub większych fałszerstw historycznych. Ostatecznie, gdyby Gdańsk leżał w Chinach, a wchodził w orbitę interesów niemieckich, znalazłby się jakiś profesor Laband, któryby udowodnił prawa Berlina do Gdańska. Wzorem onego historyka plebiscytowego który Witolda i Jagiełłę awansował na Niemców, albowiem znali i posługiwali się językiem niemieckim.

M.

O przerachowanie hipotek, oszczędności i pożyczki „Odrodzenie" z roku 1920.

Wiadomem jest, iż Rozporz. Min. Skarbu z dnia 14 maja br. nakazuje przerachować wedle stawek § 2 w byłym zaborze pruskim: hipoteki miejskie na 15 proc., hipoteki wiejskie na 15 proc. listy zastawne na 15 proc., oszczędności w bankach akc. i spółkach komand. na 5 proc., przyczem przerachowanie oszczędności w bankach nie może sięgać ponad 125 zł. p., a kto deponował sumy większe, ten je straci — chyba, że były to sumy miljonowe, złożone przed 31. 12. 1922, ale i z tych sum nie będzie pociechy, gdyż mają one być przerachowane — po obliczenin do 125 zł. — w stosunku takim, że za każde 1.800 000 mkp. uzyska się 1 zł.

Wiadomem jest, że rozporz. z dnia 7 czerwca br. nakazuje wymienić dawne pożyczki państwowe do **dnia 31. 12. 24** na nową pożyczkę konwersyjną (pięć procentową do r. 1945), przyczem Skarb nie płacąc gotówką, lecz papierem za papier, wyda: za 500 mkp asygnat z r. 1918. 19 itd. 10 zł., za 1000 mkp. pożyczki „Odrodzenia" z r. 1920 10 zł, za 5000 mkp. Miljonówki 10 zł. Asygnat starych jest między ludźmi mało. Miljonówka była loterją i kupowało ją wielu ludzi za zdewaluowane marki pol. czyli za grosze. Ale poważną bolesną stratę na pożyczce Odrodzenia mają ponieść właśnie najlepsze, patrjotyczne koła a im kto rychlej zapłacił, tem więcej będzie bitym, bo 1 zł. równał się w maju 1920 r. trzydziestu markom polskim a Pan Min. Skarbu wziął przy przerachowaniu stan marki z grudnia 1920 r. i zamiast 3, 2,72, 2,50. 2 zł. za 100 mkp, daje tylko... 1 złp!!!

Wiadomem jest dalej, że hipoteki i listy zastawne w prawie całej reszcie Polski mają być przerachowane na 50. 42. 33 i 24 proc. a tylko na b. zabór pruski wymierzono 15 proc. za owe wierzytelności. Najbardziej bitą będzie Wielkopolska, która w roku 1919 dała Skarbowi około 250 miljonów dobrych marek, ratując Państwo, która w roku 1920 do 21 dała Polsce 10 500 wagonów nadmiaru swego żyta pszenicy itd. po 275 i 300 mk za centnar (sekwestr!!) podczas gdy w całej reszcie Polski płacono za te płody 2. 3. 4 tysiące mkp za ctr!!! Tak samo dało Pomorze przeszło 2.000 wagonów!!

To też nie dziw, że od czerwca br. idzie pomruk strasznego niezadowolenia i goryczy od Bałtyku aż do Mysłowic zpowodu krzywd, wyrządzonym wierzycielom hipotecznym, deponentom oszczędności i posiadaczom pożyczki Odrodzenia. Na zebraniach i wiecach słyszy się żale, groźby i złorzeczenia; o zachęcie do oszczędności dalszych w bankach nikt nie chce słyszeć. Czy zaufanie do Rządu nie będzie poderwane?? Czy widoki powodzenia przyszłych ewentualnych pożyczek wewnętrznych nie maleją do minimum??

Wyrazem tych uczuć i objawem chęci naprawienia — choć w części krzywd, wyrządzonych emerytom, wdowom, małoletnim, właścicielom oszczędności, którzy wiernie ufali bankom i śpieszyli Państwu z pomocą, wycofując swe depozyty na zakup pożyczki Odrodzenia — były wnioski niżej podpisanego i 20 kilku kolegów z sejmowych klubów: Z. L. N., Chrześc. Dem., Nar. P. Rob. i Chrześc. Nar., które żądały:

1) aby hipoteki i listy zastawne waloryzować wyżej (ponad 15 proc.);

2) aby banki płaciły za oszczędności nie 5 proc. ale 10 proc. a w razie pozostawienia ich na lat 20 nawet 50 procent;

3) aby na pożyczkę Odrodzenia Skarb dał nowy papier, licząc za 100 mkp nie 1 złp lecz 2, 2.50 — 2,70 — 3 zł. w stosunku do miesiąca, w którym wpłacało się pieniądze na tę pożyczkę.

Oba wnioski zostały w Komisji Skarbowej Sejmowej odrzucone. Dnia 2 grudnia upadł wniosek dotyczący pożyczki Odrodzenia. Zwalczali go: Rząd. PPS., Wyzwolenie, Koło Żyd., obojętne stanowisko zajęli: Zw. Lud. Nar., Piast, Niemcy, Chrześc. Nar. a popierały go jedynie Chrześc Demokracja i NPR. Przeszedł natomiast wniosek posła Moraczewskiego (PPS.), żądający aby Rząd przerachował do pełnej sumy tylko te kwoty pożyczki Odrodzenia, które z jego nakazu (Rządu) deponowane były w sądach. Rząd przyrzekł wnieść odpowiednią ustawę. Referat plenum Sejmu powierzono p. Moraczewskiemu.

Dnia 4 grudnia upadł projekt ustawy dotyczący hipotek, oszczędności i listów zastawnych. Zwalczały go: Rząd i kluby PPS., Wyzwolenie. Koło Żyd. i Zw. Lud. Nar. Obojętnie zachowały się tylko kluby: Chrześc. Nar., Piast, Niemcy itd. a poparły go jedynie: Chrześc. Dem. i NPR. Referatu w plenum sejmu podjął się poseł Pluciński. Dla ścisłości dodaję, iż rozp. z dnia 14. 5. 1924 r. **nie dotyczy wcale spółdzielni, dla których wyjdzie nowe rozporządzenie**

Dalsza akcja przeniesie się do plenum Sejmu, gdzie wnioskodawcy będą się starali wywalczyć korzystniejsze przerachowanie dla wierzycieli. Pożyczki Odrodzenia jest jeszcze w rękach posiadaczy około 5 miljardów mkp. za które Rząd chce dać po 1 zł. za 100 mkp, tylko około 50 miljonów zł. nowej pożyczki (5 proc. do r 1945). Jak minimalną jest ta suma długu Państwa wewnętrznego widzimy stąd, że wynosi ona 1 dekadę czyli 1/3 miesięcznego. przeciętnego wydatku Skarbu preliminowanego w budżecie na rok 1925!!

Wobec losu jaki spotkał wnioski niżej podpisanego i kolegów z komisji skarbowej, jest wynik dalszych naszych starań w Sejmie mocno wątpliwym!

Kto zatem posiada: Asygnaty, pożyczkę Odrodzenia, Miljonówkę niech zamieni je — przed 31. 12. 24 — w kasach skarbowych lub kasach Banku Polskiego na nową pożyczkę konwersyjną, gdyż jeżeli tego nie uczyni, poniesie nową ogromną stratę: bo za każde 1,800.000 mkp., spóźniwszy się, otrzyma 1 złoty!!! Kto interesowany, niechaj śledzi pilnie dalszego przebiegu sprawy w Sejmie.

W imieniu kolegów wnioskodawców

Warszawa, 6. 12. 1924.

Karol Rzepecki, poseł na Sejm

Komuniści we Francji.

Równocześnie z przyjazdem nowego ambasadora sowieckiego Krassina do Paryża dochodzą alarmujące wieści o akcji komunistycznej we Francji.

Rozpoczął je ekskapitan Sadoul, wysłany podczas wojny światowej do Rosji jako członek misji wojskowej. Zdezertował on później z armji francuskiej, pozostał w Moskwie i przystał do bolszewizmu.

Od tego czasu stawał na czele organizacji przeprowadzającej w Francji propagandę komunistyczną. Na wezwanie rządu francuskiego, aby wracał do kraju nie reagował, co spowodowało skazanie go na śmierć za dezercję i zdradę stanu przez sąd wojskowy.

W zeszłym tygodniu Sadoul wrócił mimo to potajemnie do Paryża i ukrywał się w gmachu poselstwa sowieckiego. Z czem się liczył Sadoul nie wiadomo. Czy sądził, że przyjazd swój do Paryża zdoła ukryć a potajemnie kierować będzie mógł propagandę sowiecką, czy też liczył się z tem, że francuski rząd socjalistyczny wobec podjęcia z sowietami rokowań, nie ośmieli się wykonać wyroku a raczej ułaskawi go? Nie udało się ani jedno ani drugie; powrót jego wykryto, a rząd francuski wydał rozkaz aresztowania.

Rozpoczyna się teraz walka o jego zwolnienie na podstawie rozporządzenia o amnestji, którą [illegible] komuniści przeciwko rządowi. Nie wiadomo dotychczas co dalej będzie i co rząd francuski postanowi uczynić w sprawie Sadoula.

* * *

W kilka dni po przyjeździe Sadoula do Paryża udało się wykryć spisek komunistyczny we Francji, który zamierzał wywołać rewolucję na Boże Narodzenie.

Paryski korespondent „Morning Post" podaje w jednym z ostatnich numerów tego dziennika informacje jakie otrzymał o wzmożonej akcji komunistów, a są one dość alarmującej natury.

Otrzymałem dziś wiadomości — pisze — ze źródła, które uważam za solidne, że obecnie istnieje trzydzieści komitetów komunistycznych rewolucyjnych w samym Paryżu, a około 2000 rozsianych jest po całym kraju. Około sto pamfletów rewolucyjnych drukuje się codziennie w stolicy i starannie rozpowszechnia pośród robotników.

„Informują mnie dalej, że wobec pomyślnego położenia we Francji komitet wykonawczy trzeciej międzynarodówki ustanowił termin wybuchu rewolucji komunistycznej na Boże Narodzenie, wybuch ma nastąpić jednocześnie w Paryżu, Tulonie, Brest, Cherbourgu. La Rochelle i innych portach francuskich. Podaję te wiadomości z całą rezerwą, jednak niech mi wolno będzie dodać, że pewna siebie postawa moskiewskich zwolenników w tym kraju i bezkarność, z jaką prowadzą swą propagandę nadaje niewątpliwie znaczenia tym informacjom.

Wspomniawszy o gromadnej demonstracji komunistycznej w Lille, przeprowadzonej pod pretekstem walki z drożyzną, korespondent dziennika londyńskiego przytacza okólnik komunistyczny, wydany przez komitet tego rejonu, a otrzymany przez redakcję „Matin". W okólniku tym władze partyjne nakazują komunistom zbieranie wiadomości o tem, gdzie są garaże i jakie w nich mieszczą się samochody czy zdatne do transportu ludzi; jednocześnie wymagane są wiadomości o składach broni w okręgu znajdujących się zwykle pod pieczą jednego człowieka, a jeżeli ma pracowników, to czy są sympatycy komunizmu w ich liczbie".

Dalej otrzymały paryskie władze w tych dniach wiadomość, że Gnilbeaux, skazany na śmierć w roku 1919 za porozumienie się z wrogiem, a pozostający od kilku lat na służbie rządu sowieckiego zamierza wrócić do Francji. I tu rząd francuski podobno jak w wypadku Sadoula, wydał policji rozkaz natychmiastowego aresztowania go po przybyciu do Francji.

* * *

Rząd francuski podjął wobec powyższych faktów ostrą walkę przeciwko komunistom i zajął się na ostatniem posiedzeniu Rady Ministrów sprawą rozpoczęcia nowej ofenzywy bolszewickiej, prowadzonej przy współudziale wielu cudzoziemców. Herriot na posiedzeniu tem, oświadczył że rząd akcji przewrotowej tolerować nie myśli. Rząd złamie wszelki upór i przystąpi do wydalenia z kraju niebezpiecznych żywiołów.

Wobec tego przeprowadzono już szereg rewizji w rezultacie których aresztowano w Paryżu 70 komunistów, z tego otrzymała większa część jako cudzoziemcy rozkaz natychmiastowego opuszczenia Francji. Dalsze rewizje zarówno w Paryżu jak i na prowincji są przewidziane.

Jak widać komuniści czuwają zawsze i wszędzie a intensywniej jeszcze od nich pracuje słynna trzecia międzynarodówka, która jak na całym świecie tak i tu nie odsuwa się od pracy i przygotowuje rewolucję.

Tak pracują komuniści i bolszewicy, a hasłem ich jest rewolucja światowa i bunt w wszystkich państwach. Wywołują oni wojnę, lecz atakują zarazem w wszystkich niemal państwach rządy z powodu wysokich wydatków na cele wojskowe i wojny.

Podobnie atakował i komunista Coznerin rząd francuski na ostatnim posiedzeniu Izby deputowanych, podczas gdy komunista Cachin oświadczył, że Sowiety i komuniści zdecydowani są bronić się przed wszystkimi. Flota rosyjska i armja czerwona przeznaczone są do tego, by przyjść z pierwszą pomocą rewolucji proletarjackiej, która w przyszłości może wybuchnąć.

Jak wiadomo sowiety zażądały na konferencji w Rzymie by wolno im było utrzymać flotę wojenną ogólnej pojemności 400 000 ton, proponując zmniejszenie tej liczby do 280 000 tysięcy ton jeżeli flotom wojennym państw, niepołożonych nad morzem Bałtyckiem i Czarnem, zabroniony zostanie dostęp do tych 2 mórz. Gdyby więc nawet świat zgodził się na to żądanie sowietów, to miałyby one o 100 000 ton więcej, niż pokojowo usposobiona Francja.

W każdym razie ostatnie wypadki w Francji zapewne nie przejdą bez echa w całym świecie. Wypadki związane z propagandą bolszewicka poza granicami Rosji mnożą się zastraszająco List Zinowjewa w Anglji zamach komunistyczny w Estonji powrót do Paryża Sadoula i spisek komunistyczny w Francji, oto ostatnie objawy nietylko nieszczerej ale i zbrodniczej polityki sowieckiej.

DALSZE ARESZTOWANIA KOMUNISTÓW W REWLU.

Tallin, 9. 12. (PAT.) Ubiegłej nocy w licznych punktach miasta dokonano nowych aresztowań wśród komunistów. Trzej komuniści, którzy stawili zbrojny opór policji zostali zabici.

*

Warszawa, 9. 12. (PAT.) Dnia 9. bm. minister przemysłu i handlu p. Kiedroń przyjął posła portugalskiego Vasco de Quevedo, który zaproponował rządowi polskiemu zawarcie traktatu handlowego między Portugalją a Polską. Propozycja przyjęta została przychylnie.

Wiadomości bieżące.

Kalendarz: Czwartek; Damazego pap, Wschód słońca 8.3 zachód 3.44. Wschód księżyca 4.26 zachód 7.36

—** **Bibljoteka i Czytelnia T. C. L.** (Muzeum, ul. Lipowa 6 I ptr.) otwarta codziennie — z wyjątkiem niedzieli — od godz. 5—7 wieczorem. Dla dzieci w środy i soboty od 4—5 popołudniu

—** **Muzeum** (ul. Lipowa 28) otwarte w środy i soboty od godz. 12—2, w niedziele i święta od godz. 11—2 w południe.

*

—** **Wieczory dyskusyjne** rozpoczyna w najbliższy piątek grudziądzkie Koło Chrześc. Demokracji.

Odbywać się one będą co piątek o godz. 8 wiecz. na salce „Ogrodu Pałacowego" (p. Dominikowskiego) przy ul. Strzeleckiej.

Na wieczorach tych będących pogłębieniem i rozszerzeniem kursów, które odbywały się w mieście naszem przed 2 tygodniami, poruszane będą zasadnicze sprawy nie tylko z dziedziny politycznej, ale społecznej. Nie brak będzie i tematów z dziedziny kulturalnej, z potrzeb higjeny itd., by w ten sposób zapoznać członków i sympatyków Chrześc. Dem. z zasadniczym światopoglądem Chrześc. Demokracji na całokształt naszego życia.

Po referatach następować będzie dyskusja, a zakończony będzie wieczór pogadanką na tematy aktualne, by tą drogą słuchaczy zapoznać i z najważniejszemi bieżącemi sprawami.

Nie wątpimy, że wieczory cieszyć się będą ogólnem zainteresowaniem nie tylko członków, ale i sympatyków, tembardziej, że czas — godz. 8 wiecz. — i lokal dogodny przy ul. Strzeleckiej już przemawiają za przybyciem.

Na pierwszy wieczór przewidziany jest referat p. dyr. **Poszwińskiego** na temat **„prawa i obowiązki obywatela polskiego (czy bezpartyjność może być zaletą?)**

Po dyskusji nad referatem poruszona będzie w pogadance sprawa **zniesienia świąt katolickich.**

—** **Z Teatru Miejskiego.** Dziś t. j. we środę melodyjna i wesoła operetka w 3 aktach L. Falla p. t. RÓŻA STAMBUŁU. Wspaniałe wschodnie dekoracje i kostjumy. W akcie drugim cały corps de balet odtańczy orjentalny taniec hurysek. Ceny miejsc zniżone. W czwartek po raz ostatni w tym sezonie i po cenach bardzo zniżonych NAJPIĘKNIEJSZA Z KOBIET.

W próbach zespołu operetkowego znajdują się WESOŁA WDÓWKA i PANI X PRZED SĄDEM.

Zespół komedjowy i dramatyczny naszego teatru wyjechał wczoraj rano na tournee po Pomorzu. Odgrywać będzie OGNIEM I MIECZEM i ÓSMA ŻONA SINOBRODEGO.

—** **Wieczór pieśni.** Na sobotnim koncercie połączonych chórów „Lutni" i „Moniuszko" usłyszymy arcydzieło wielkiego naszego mistrza Moniuszki. Między innemi odśpiewane będą: Chór niedzielny z op. „Halka", Serenada z op. Verbum nobile, Kantata z Mildy, Chór balowy z op. Hrabina wszystkie z towarzyszeniem całej orkiestry 64 pp

Prócz tego cały szereg innych pieśni Moniuszkowskich składa się na program tego poważnego wieczoru.

Komu pieśń polska miła i kto jej lubownikiem, niech podąży w sobotę do Teatru, korzystając z okazji, jaka nie często się w mieście naszem nadarzy. Bilety nabywać można w składzie p. Wawrzyniaka przy ul Lipowej 3 i u prezesów obu towarzystw.

—** **Ajencja Wschodnia donosi:** W niedzielę ubiegłą w południe ks. prał. H. Skimborowicz dokonał w Warszawie aktu poświęcenia wielkiej księgarni sortymentowej w nowym gmachu Instytutu Wydawniczego „Bibljoteka Polska" przy ul. Nowy Świat 23-25. Jest to jeden z najwytworniejszych przybytków księgarstwa w Europie. Licznie przybyłych na uroczystość przedstawicieli literatury, sztuki i księgarstwa nader gościnnie podejmowali PP. Władysławostwo Kościelscy.

—** **Dyrekcja Teatru Miejskiego,** walcząc z ciągłym i wzrastającym deficytem, **złożyła wreszcie broń wobec niemożności pokrywania dalszych niedoborów**. I od paru dni artyści grają sami, dzieląc się wpływami, a właściwie pracując na pół darmo, aby tylko przesilenie to przetrzymać i placówki nie opuścić.

W najgorszem położeniu są ci najcichsi, a najpracowitsi, ci którzy biorą udział niemal w każdem przedstawieniu tak zwani chórzyści.

Wynagradzani byli najskromniej. Dziś przy minimalnych dochodach, patrzą codziennie nędzy w oczy. Postanowiono więc, z dzisiejszego przedstawienia większą część dochodu przeznaczyć dla tych maluczkich

Nie wątpimy, że publiczność zrozumie to trudne położenie artystów, którzy przez wiele, wiele wieczorów dawali jej wartościową i piękną rozrywkę, że tłumnie pośpieszy dziś do teatru, dokumentując, że dola ulubieńców nie jest jej obojętną. Pośpieszą również i dlatego, że dziś po raz ostatni grana będzie piękna egzotyczna operetka wschodnia p. t. „Róża Stambułu" Upajające wschodnie melodje, piękny balet, ilustrujący życie niewolnic haremu, bogata i barwna wystawa wreszcie są chyba dostateczną rękojmią, że na wieczorze tym nikt nudzić się nie będzie, a obecnością swą dopomoże do podtrzymania chwiejącej się placówki

Ceny miejsc o 50 proc. zniżone.

—** **Sprzedaż zabawek na rzecz funduszu stypendjalnego** dla maturzystki rozpoczęła się już **okrężnie w kołach** znajomych uczennic i w domach handlowych: „Korzeniewski", „Strug". Jordanówna, **Główna** sprzedaż zabawek z atrakcjami we czwartek o godz. 18 w auli gimn. żeńskiego przy ul. Trynkowej. Początek o godz. 5 pop.

—** **Pożar.** Wczoraj wieczorem około godz. wpół do 6-ej została zaalarmowana straż pożarna do drogerji p. Majewskiego przy ul. Mickiewicza. Pożar powstał w oknie wystawowym drogerji, wskutek wadliwej konstrukcji żarówki, która w pewnej chwili pękła, powodując krótkie spięcie i pożar wystawy. Szkody są dość znaczne. Straż pożarna w krótkim czasie zażegnała niebezpieczeństwo,

—** **„Wykład z przeźroczami o Konstantynopolu"** nie doszedł do skutku, ponieważ do auli gimnazjum żeńskiego przybyło aż 7-miu(!) słuchaczy.

—** **Harcerska pracownia lalek!** — Przyjmujemy wszelkie lalki do ubierania. Specjalność stroje ludowe i narodowe polskie oraz stylowe. Szyjemy z własnych i powierzonych materjałów podług modeli i wzorów. Niejednej matce spadnie ciężar z głowy. Ceny bardzo niskie. Zarobione pieniądze przeznaczamy na pomoc dla niezamożnych harcerek na wypoczynek letni nad morzem. Bardzo prosimy o poparcie. Zgłoszenia przyjmuje drużynowa Z. Meisnerówna, ul. Kościuszki 19. II p. codziennie od 3 do 5 popoł.

—** **Baczność podatnicy!** Piszą nam z Izby Skarbowej: Zwraca się wszystkim interesowanym uwagę, że termin płatności drugiej połowy II raty podatku majątkowego upływa z dniem 10 bm. Niezapłacone do tego dnia kwoty podatkowe ściągać się będzie w drodze egzekucyjnej. Również wzmożona zostanie akcja egzekutywna co do innych zaległości podatkowych, jak podatku dochodowego za rok 1924, podatku obrotowego za I. półrocze 1924 i poprzedni czas, podatku majątkowego i inne, W interesie płatników leży, by, nie czekając jawienia się urzędnika egzekucyjnego bezzwłocznie wpłacili zalegające kwoty do Kasy Skarbowej W przeciwnym bowiem razie narażą się na znaczne koszty egzekucyjne.

—** **Z WISŁY.** Wodostan rzeki wynosił dziś rano pod Grudziądzem 0, 42 cm. powyżej zera. Ten nieznaczny przybór wody, należy przypisać opadom deszczowym, jakie były niedawno w zachodniej Małopolsce. Z górnego biegu rzeki donoszą, że Wisła zaczyna powoli przy brzegach i w zatoczkach zamarzać. Żegluga ustała prawie zupełnie. Holownik „Stanisław Konarski" minął Grudziądz, dążąc z kilkoma próżnemi łodziami w dół rzeki. Poziom rzeki, który w niedzielę wzrósł do 52 cm. powyżej zera zaczyna obecnie szybko opadać.

—** **Z kroniki policyjnej.** Podczas ostatniej doby aresztowała tutejsza policja 5 osób, a mianowicie 2 osoby, celem odstawienia do domu poprawy w Chojnicach, 1 osobę za pijaństwo, 1 za kradzież złotego zegarka z kieszeni podróżnego na dworcu i 1 osobę za nierząd.

—** **Ofiary.** Na posterunkowego N., chorego na tyfus, którego nabawił się podczas służby na kresach wschodnich, złożył w naszej redakcji p. Tadeusz Klębowski pięć złotych. Prosimy o dalsze ofiary. Razem złożono dotychczas zł. 30.

„Czterech Jeźdźców Apokalipsy", dramat na tle wielkiej wojny światowej w 2 serjach i 12 aktach, całość w jednym programie — wyświetla od środy począwszy kino **APOLLO.** W rolach głównych Alice Terry i Rud. Valentino. Codziennie 2 przedstawienia od 5—8 wieczorem.

Ruch towarzystw.

—(rt.) **Stowarzyszenie Urzędników Budowy Domów w Grudziądzu.** Nadzwyczajne zgromadzenie odbędzie się w sobotę, dnia 13 grudnia 1924 r. o godz. 8 wieczorem pod „Złotym Lwem". — Porządek obrad: 1) odczytanie protokołu z ostatniego nadzwyczajnego zgromadzenia; 2) ustalenie udziałów członków na 500 złotych; 3) wolne głosy. — Wszystkich członków uprasza się o łaskawe punktualne przybycie.

ZARZĄD.

—(rt) **Związke Ludowo Narodowy Koło w Grudziądzu** zawiadamia swych członków, iż Walne Zebranie ZLN odbędzie się we czwartek dnia 11 grudnia 1924 r o godz. 7 i pół wieczorem w sali Sekretarjatu ZLN-, przy ulicy Groblowej 36-38, I p. (a nie, jak mylnie ogłoszono, w sali Hotelu Warszawskiego). Porządek dzienny: 1) Sprawozdanie ustępującego Zarządu. 2) Wybór nowego Zarządu. 3) Wolne wnioski.

—(rt) Walne Zebranie **Tow Powstańców i Woj. na Rogóźno i okolicę** odbędzie się w niedzielę 14 grudnia o 5-ej po poł. w lokalu pana Przechowskiego w Rogóźnie.

ZARZĄD.

—(rt) **Baczność Koledzy! Koła Podoficerów Rez. w Grudziądzu.** Zwyczajne strzelanie ćwiczebne Koła Podof. Rez. w Grudziądzu, odbędzie się w niedzielę, dnia 14 grudnia br. na strzelnicy garnizonowej o godzinie 9 rano. Zbiórka na strzelnicy garnizonowej o godz. 8 minut 45 rano. Wszystkim członkom poleca się brać udział w strzelaniu.

ZARZĄD

—(rt) **Zarząd Koła Oficerów Rezerwy** podaje do wiadomości członkom, że dnia 10. 12. o godz. 17-ej odbędzie się odczyt w kasynie of. 64 pp. — W dniu zaś 10. 12., 17. 12., 20. 12. i 24. 12 odbędą się wykłady i ćwiczenia w kasynie ofic. 16 p. a. p. o godz. 15,50 do 18,00. — Uprasza się o liczny udział.

ZARZĄD.

—(rt) **Stowarzyszenie Techników w Grudziądzu** zawiadamia swych członków i zainteresowanych, że w czwartek dnia 11 bm. o godz. 8 wiecz. w Szkole Budowy Maszyn. p. inż. Markowicz wygłosi Sprawozdanie ze Zjazdu Inżynierów Organizacji i poruszy sprawę zawiązania Instytutu Organizacji Pracy.

Z Pomorza.

—** **GNIEW. (Nieporządek na dworcu).** Będąc przejezdnym w Gniewie, zastałem w ubiegły poniedziałek t. j. 1. 12. rb. na dworcu straszny nieporządek, i to niepunktualność w urzędzie. O godz. 4.50 rano odchodzi jak zwykle pociąg w kierunku Morzeszczyn, lecz mimo przepisów nie otworzono wcześniej okienka do sprzedaży biletów jak 10 minut przed odjazdem. Około 100 ludzi oczekiwało niecierpliwie przed okienkiem, a nasz pan kasjer nie raczył wcześniej tego uczynić, bo by miał za dużo pracy. Mnogo ludzi było zmuszone jechać bez biletów, gdzie na stacji M narazili się na drugie niebezpieczeństwo, gdyż chcąc tam wykupić bilety, niestety — zastali jeszcze wyjściowe drzwi zamknięte. Czyżby temu w przyszłości nie można zapobiedz? Wstyd i hańba gniewskiemu urzędowi! Co na to Dyrekcja PKP. w Gdańsku? **Przejezdny.**

(Zaprzysiężenie rekruta). Nasz garnizon (II Batl. 65 pp.) obchodził dnia 7 grudnia święto zaprzysiężenia rekruta. Przybył na takowe pułkownik p. Koryłło ze Starogardu, dowódca 65 pp., którego powitała kompania honorowa na dworcu i prezentowała broń. Z muzyką udał się dowódca pułku do miasta, gdzie o godzinie 9-tej odbyło się w kościele parafjalnym nabożeństwo na tę intencję. Mszę św. odprawił proboszcz wojskowy ks. Jagiełło ze Starogardu.

Po nabożeństwie odbył się na rynku przegląd batalj. z współudziałem generała Trzaska-Durskiego, któremu towarzyszył przy przeglądzie pułkownik p. Koryłło. Ks. Jagiełło odczytał rotę przysięgi, którą rekruci powtórzyli. Następnie w serdecznych słowach przemówił do żołnierzy p. pułkownik, podnosząc ważność dnia i doniosłość złożonej przysięgi, a zakończył swe przemówienie okrzykiem na cześć Najjaśniejszej Rzeczypospolitej i p. Prezydenta. Defilada zakończyła tę uroczystość żołnierską. W tej uroczystości wzięło udział całe obywatelstwo miasta, a władze nasze były reprezentowane przez p. Starostę i Burmistrza. Ze Ziemian widzieliśmy b. starostę p. Fr. Czarnowskiego z Młynów i innych.

—** **CHEŁMNO. (Dekoracje przedgwiazdkowe).** Prace elektryfikacyjne w mieście dobiegają już końca. W oknach składów światło elektryczne podnosi efekt pięknych dekoracyj gwiazdkowych i zachęca publiczność do kupna.

(Kuchnia Ludowa). Jak w latach ubiegłych otwarto tutaj i w tym roku z dniem 1 bm. kuchnię Ludową, która wydaje narazie dziennie przeszło 300 obiadów bezpłatnie. Magistrat i Zarząd ubogich zwrócili się do obywateli z prośbą o składanie dobrowolnych datków w naturze i gotówce na ten cel.

—** **STAROGARD. (Uznanie dla Ochotniczej Straży Pożarnej przez D-cę 65 pp. w Starogardzie).** Przy ostatnim pożarze w Starogardzie odznaczył się strażak Brzozowski, czł. Ochotn. Straży Poż. Grudziądz (szer. w pułku piechoty w Starog.) tak dzielnie, że pułkownik i d-ca pułku na miejscu mianował go st. szeregowcem. A dla Ochotn. Str. Poż. **Grudziądz wyraził swe uznanie.** Brzozowski służy w wojsku dopiero drugi miesiąc. Cieszy nas to bardzo, że nasza straż pożarna ma w swem łonie tak dzielnych strażaków.

—** **KOŚCIERZYNA. (Zmiana wydawnictwa).** Donoszą nam, że „Pomorzanina" ma wkrótce nabyć od spółki akcyjnej pewna prywatna osobistość jako wyłączny właściciel. W związku z tem ma też nastąpić zmiana redakcji.

Z całej Polski.

—* **WARSZAWA. (Zjazd organizacji pracy).** Dziś o godz. 10-ej rano w gmachu stowarzyszenia Techników rozpoczął się pierwszy polski zjazd naukowej organizacji pracy Przy nader licznym udziale delegatów ze wszystkich krańców Rzeczypospolitej organizacji naukowych i przemysłowych. Między innemi na sali obecny był p. minister pracy i opieki społecznej Sokal i główny inspektor pracy p Klott.

(Skazanie mordercy). W dniu 5 grudnia br. sąd doraźny w Głębokiem skazał na karę śmierci przez rozstrzelanie mieszkańca miasta Dzisny Kuźmę Curykowa, lat 30, za zabójstwo w celu rabunku mieszkańca tegoż miasta Nochima-Bera Świerdłowa. Curykow w sierpniu br. za 25 rubli w złocie podjął się przeprowadzić Świerkowa przez granicę sowiecka w celu udania się do swojej siostry, zamieszkałej w Odessie. Na pytanie żony Świerdłowa Curykow odpowiedział, iż przeprowadził go aż do Połocka szczęśliwie. Na pastwiskach około wsi Moniatowe w powiecie Dziśnieńskim Curykow powziął zamiar ograbienia Świerdłowa i w tym celu wystrzałem z tyłu w głowę z karabinu pozbawił go życia, ograbił, zabierając mu 75 rubli w złocie, zegarek, palto, ubranie i bieliznę, a ciało na drugi dzień zakopał w pobliskich krzakach. Dnia 29 października br. został znaleziony trup, znajdujący się w stanie rozkładu, trup został na wpół odgrzebany z ziemi przez psy, które go też częściowo obgryzły. Gdy wiadomość o znalezieniu trupa rozpowszechniła się wśród okolicznych mieszkańców, na posterunek policji zgłosiła się Simka Świerdłowa i w zwłokach poznała męża swego Nachima - Bera. Skazany wniósł prośbę o ułaskawienie. **Pan** Prezydent Rzeczypospolitej prośbę tę odrzucił, wobec czego wyrok na Curykowym wykonano dnia następnego. (Pat)

Ze sali sądowej.

Przez I Izbę karną sądu okręgowego w Grudziądzu, zasądzony został:

Józef Hajza, robotnik z Łącka pow. Bydgoszcz, na 3 miesiące więzienia, za to, że dnia 6. 10 24 zabrał na szkodę Agnieszki Pisiakowej w Branicy pow. Świecie za pomocą włamania się różne rzeczy domowe.

Wojciech Kreja z Taszewka na 4 dni więzienia za nabycie jednego półszorka skradzionego Przez sąd pokoju w Świeciu zasądzony został jako w I instancji na 2 tygodnie więzienia.

Karol Wernicke i żona jego Luiza z Górnej Grupy po 80 złotych grzywny za zniewagę urzędnika, t. j. wójta w Górnej Grupie.

Antoni Plutowski z Brzozowego Mostu pow. Świecie na 50 zł. grzywny za zniewagę leśniczego.

Repertuar Teatru Miejskiego.

ŚRODA: „RÓŻA STAMBUŁU". Ceny zniżone.
CZWARTEK: „NAJPIĘKNIEJSZA z KOBIET". Ceny zniżone od 75 gr. do 3 zł.

Urocza „Zuzia" w roli politycznego szpiega.

Przykra niespodzianka nocna. — Zapomniany kalejdoskop rzeczywistości. — Jasnowłosa guwernantka szpiegiem politycznym i zbrodniarką. — Tajemniczy adorator z PPS.

Przed kilku dniami znany i ceniony artysta-malarz, zamieszkały w Warszawie przy ul. Czackiego, odebrał pewnej nocy niespodziewaną i przykrą wizytę. Mianowicie do mieszkania jego wkroczyła policja z oświadczeniem, że w mieszkaniu tem ukrywa się pewna młoda i ładna kobieta, będąca równocześnie oddawna poszukiwaną zbrodniarką i niebezpiecznym szpiegiem wojskowym. Zdumienie pana malarza nie miało granic, a kiedy jeszcze dowódca patrolu policyjnego powiedział mu, że ową „interesującą osóbką" jest panna Zuzia, urocza guwernantka dzieci państwa X., osłupiał do reszty.

Na szczęście zdziwienie i litościwy letarg malarza, nie udzielił się policji, która mimo energicznych protestów całej rodziny p. X. i aresztowanej, odprowadziła pannę Zuzię do więzienia.

Nazajutrz, kiedy zdenerwowanie rodziny państwa X. minęło a jasnowłosa Zuzia spoczęła za kratkami, usiadł sobie pan malarz głęboko w fotelu i począł rozmyślać.

I oto przed oczyma jego rozjaśniał powoli zatarty kalejdoskop niedalekiej przeszłości. Naga rzeczywistość stanęła przed malarzem w całej swej krasie, odsłaniając mu to, czego przed tem nie mógł dostrzec i zrozumieć.

Przypomniał sobie pan X., jakto przed niedawnym czasem ogłosił w pismach, że poszukuje guwernantki do dzieci. W kilka dni później zgłosiła się młoda i ładna cudzoziemka, o jasnych włosach, ubrana nadzwyczaj szykownie. Wygląd i zachowanie się nieznanej odrazu zjednały jej dobre przyjęcie, a ponieważ była bardzo skromna w wymaganiach, posiadając równocześnie świetną rekomendację jednego z działaczy PPS. — odrazu i chętnie została przyjęta.

Po kilku dniach panna Zuzia zdobyła sobie zaufanie i sympatję dzieci oraz państwa X. Przytem ogłada towarzyska i powabny wygląd panny guwernantki, ułatwiły jej wstęp do salonu i w krótkim czasie zjednały jej licznych znajomych i — adoratorów.

Pan malarz, zachwycony również nowoczesną Wenus, nie dostrzegał wyraźnie, jak panna Zuzia otaczała specjalnymi względami wyższych wojskowych i urzędników ministerjalnych. Zapomniał również o tajemniczych nocnych rozmowach telefonicznych panny Zuzanny, biorąc je zawsze jako dyskretny flirt.

Dopiero teraz zrozumiał malarz wytrawną grę jasnowłosej guwernantki.

Przypuszczenia policji okazały się we wszystkiem najprawdziwsze. Panna Zuzanna pochodziła z Czech i popełniła tam morderstwo rabunkowe. Mianowicie zamordowała i ograbiła bogatego miljardera, który był w niej zakochany. Chcąc uniknąć śledztwa uciekła do Polski w charakterze szpiega politycznego na rzecz jednego z państw ościennych. Dostęp do domu państwa X. i znajomość z wyższymi urzędnikami państwowymi, zawdzięczała swej urodzie, zachowaniu oraz owej tajemniczej rekomendacji działacza z PPS.

Za kilka dni stanie niebezpieczna Zuzia przed sądem. Przypuszczać należy, że wdzięki jej nie oczarują trybunału, tak jak oczarowały wielu w domu państwa X. A ci wszyscy powinni sobie dobrze zapamiętać piosenkę, zaczynającą się od słów: „Nie wierz kobiecie..."!

Sprawy społeczno-gospodarcze.

— **ŚWIADECTWA PRZEMYSŁOWE.** Termin wykupu świadectw przemysłowych na rok 1925 dobiega do końca. Po upływie wyznaczonego terminu, władze podatkowe przystąpią niezwłocznie do ścisłej kontroli przedsiębiorstw handlowo - przemysłowych oraz zajęć przemysłowych. W interesie płatników nie należy tej powinności odkładać. Ustawa bowiem z dnia 14. V. 1923 r. o państwowym podatku przemysłowym (Dz. U. R. P. Nr. 58 poz. 412) przewiduje duże kary, aż do zamknięcia interesu włącznie.

— **IZBA HANDLOWA POLSKO-JAPOŃSKA.** Towarzystwo Polsko-Japońskie w Warszawie uzyskało zatw. statutu Izby Handl. Polsko-Japońskiej dn. 17 grudnia rb. o godz. 20 w sali Warszawskiego Towarzystwa Hygienicznego, odbędzie się walne zebranie członków założycieli i zaproszonych w charakterze członków osób ze świata handlowego i przemysłowego. W Tokjo również zawiązało się Towarzystwo Polsko-Japońskie. Na czele stanęli baron Megota, Abo, Goto, Kawakami i inni. Prezesem honorowym obrano posła polskiego S. Patka.

Osoby interesujące się działalnością Towarzystwa Polsko-Japońskiego lub Izby Handlowej proszone są o zgłaszanie się pisemnie do Zarządu Tow. ul. Karowa Nr. 31 tel. 156-10. (Pat.)

BEZROBOCIE W OŚWIETLENIU MIĘDZYNARODOWEM.

Sprawa bezrobocia jest dla nas palącą i niezmiernie aktualną sprawą.

Każde przesilenie gospodarcze cechuje wzrost ilości ludzi, pozbawionych pracy. Stosunki gospodarcze w świecie nie przedstawiają się tak różowo, jakby się to nam zdawało.

Przy zestawieniu cyfrowem ilości robotników, pozbawionych pracy w poszczególnych państwach, okazuje się, **że najwięcej bezrobotnych posiada Anglja — bo aż 1 247 000. Najmniej Francja — bo tylko 10 223 robotników.**

Stosunkowo niewielką ilość bezrobotnych posiadają Stany Zjednoczone, gdzie z ogólnej ilości 2 549 000 zarejestrowanych robotników, tylko 53 200 było bez pracy.

W Niemczech ilość bezrobotnych w ciągu ostatnich dwóch miesięcy spadła z 588 000 na 473 000. Spadek ilości bezrobotnych w Niemczech tłomaczyć należy napływem obcych kapitałów, które przeznaczone zostały do powiększenia niemieckiego przemysłu.

Chorobę bezrobocia odczuwają bardzo boleśnie niektóre małe, lecz przemysłowo silnie stojące państewka, jak Austrja, która ma 81 000 bezrobotnych, Holandja, gdzie ilość bezrobotnych spadła wprawdzie z 10 proc. na 6,8 proc., lecz w której mimo to ilość bezrobotnych wynosi 17 099. W Szwecji ilość bezrobotnych znacznie zmalała; obecnie wynosi 12 352. Najjaskrawniej spadek bezrobotnych ujawnił się w Szwajcarji; życie gospodarcze tego szczęśliwego kraju można uważać za prawie zupełnie uzdrowione. Ilość bezrobtnych bowiem spadła tam do jednej trzeciej ilości z poprzedniego roku.

Jak widzimy z tego pobieżnego szkicu, ogólna tendencja zarysowuje się dość wyraźnie i idzie ona w **kierunku stałego zmniejszania się ilości bezrobotnych na międzynarodowej arenie pracy.**

Także w Polsce nastąpiło pod tym względem pewne polepszenie. Należy przypuszczać, że ilość bezrobotnych w Polsce, o ile uda nam się przyciągnąć obce kapitały — bedzie sie nadal zmniejszała.

Giełda pieniężna.

Warszawa, dnia 9. 12.

10-ta godzina przedpołudniem.

Dolary Stanów Zjedn.	5,16	złp.
Floreny holenderskie	209,80	„
Franki belgijskie	25 63	„
Franki francuskie	28 01	„
Franki szwajcarskie	9?.70	„
Funty angielskie	24,33	„
Korony austryjackie	7,29	„
Korony czeskie	15 63	„
Liry włoskie	22.41	„
Korony norweskie		„
Korony duńskie		„
Korony szwedzkie		„
Dolary kanadyjskie		„

Drukarnia Pomorska Tow. Akc. Grudziądz.
Redaktor odpowiedzialny: Konstanty Dabkowski

KINO APOLLO
ul. Groblowa 2/4
Telefon 309

Od środy dnia 10-go grudnia br. — olbrzymie dzieło światowe

Czterech Jeźdźców Apokalipsy

Całość w jednym programie! dramat na tle wielkiej wojny w 2 serjach, 12 aktach Całość w jednym programie!

W rolach głównych: cudowna **Alice Terry** i genialny artysta **Rudolf Valentino**. Reżyserja **Rex Ingram**. Rzecz dzieje się w estancji argentyńskiej w Buenos Ayres, w Paryżu Ville lanche nad Marną i na polu bitwy pod Ipres w czasie wojny Europejskiej. (2678

Czego Grudziądz dotąd nie widział?!
Codziennie dwa przedstawienia o 5,30 i 8,15
Dyrekcja uprzejmie prosi uczęszczać na pierwsze przedstawienie, aby uniknąć natłoku

---

Przymusowa licytacja.
W piątek, dnia 12 grudnia 24 r., o godzinie 2-giej popołudniu, odbędzie się **w Gołębiewie**, powiat Grudziądz, na majątku p. Wł. Duchnowskiego **sprzedaż lokomobili parowej** na pokrycie zaległych podatków państwowych i komunalnych.
2622| **St. Klarkowski**, sołtys.

Fortepiany i Pianina
Bechstein
Blüthner
Feurich
Steinway & Sons
Harmonje
Mannborg
Solberg
Fortepiany
własnej fabrykacji nabyć można najkorzystniej i na dogodnych warunkach spłaty w fabryce piano i hurtowni
B. Sommerfeld
Telefon 8-3 **Bydgoszcz** Śniadeckich 56
w Grudziądzu, ul. Groblowa 4. Tel 229
Wszelkie reperacje oraz strojenie pod gwarancją fachowego wykonania. |2680

Kilkanaścieset metrów
suchego drzewa opałowego
6½ zł. za metr.
2—3 mtr. długie. 4—12 cm. przeciętnej grubości z dostawą stacja załadowania, w pobliżu Laskowic. Zgłoszenia uprasza |1482
G. Wessler, Chełmno, Wodna 14

2 MOTORY
na prąd trójfazowy, każdy 34 PS., nawinięte koprowe, z automatycznym wyłącznikiem, komplet z tablicą rozdzielczą, kablem, z fabryki Siemens-Schuckert, mało używane pod gwarancją natychmiastowej używalności bardzo korzystnie do **sprzedania** (2601
A. Sielmann właściciel młyna **Kartuzy.**

Do mego składu tow. kolonialnych i żelaza poszukuję od 1 stycznia 1925 r. dzielnego, starszego
ekspedjenta.
Łaskawe zgłoszenia z podaniem wysokości pensji, odpisem świadectw oraz załączeniem fotografji uprasza się przesłać do firmy |2679
Fr. Szpitter, Łasin (Pom.)

Hurtownia Spółek Spożywców
Oddział w Grudziądzu
ulica Mickiewicza nr. 16
poleca:
towary kolonjalne
jakoteż wyroby własnych wytwórni:
kawę słodową, pastę do obuwia, ultramarynę do prania i płyn do czyszczenia metali „Metalol"
2677
Własna pakownia herbaty

Aug. Kulinna
skład cukierków i czekolady
Sienkiewicza 4 Sienkiewicza 4
Otworzyłem tegoroczną
WYSTAWĘ GWIAZDKOWĄ
zaopatrzoną w pierwszorzędny świeży towar, w olbrzymim wyborze, po solidnych cenach przy rzetelnej obsłudze. 2642
Uprasza się o wczesne zamówienia na torty i serca marcepan.

Poszukuję natychmiast do mojej fabryki cygar 2685
I. werkmistrza
obeznanego dokładnie z wszelkiemi gałęziami fabrykacji cygar, kalkulacją oraz mieszaniem. Zgłoszenia z podaniem wymaganej pensji oraz załączeniem fotografji uprasza się przesłać do firmy
»Maschallah« G. m. b. H.,
fabryka cygar, tabaki i papierosów,
Gdańsk, Englischer Damm 5.

»Sprzedaż Gwiazdkową«
zareklamować mogą PP. Kupcy
w specjalnym numerze Głosu Pomorskiego
który wychodzi w powiększonym nakładzie **w niedzielę, dnia 21 grudnia br.**
Pozatem wydajemy **numer świąteczny na dzień 25-go grudnia 1924 roku**
Ogłoszenia do powyższych nr nr. prosimy kierować do Administracji naszej.
Specjalny rabat! **Specjalny rabat!**

Wielka wyprzedaż!
Gilzy (tutki), bibułki cygarniczki, papierośniczki, tytuniarki, fajki i taśmę do kas kontrolnych „National" 2674
Jan Tynecki, Grudziądz,
Sienkiewicza 7 **Telefon nr. 602**

Karty świąteczne
Papier Krepowy
Kalendarze Marjańskie
poleca
Hurtownia St. Całbecki
Grudziądz, Mickiewicza 21, I. (2532

Ubezpieczeniowiec
obeznany z wszelkiemi pracami biurowemi, umiejący samodzielnie korespondować, potrzebny jako kierownik biura natychmiast.
Zgłoszenia z podaniem życiorysu oraz świadectw i referencji uprasza się skierować pod lit. 2686 do Głosu Pomorskiego.

Stary ołów
kupuje
Drukarnia Pomorska Tow. Akc.

2500 złotych domek
na wsi wraz z ogrodem owoc. i warzyw., 4 morgi ziem., 3 pokoje i kuchnia. Stacja kol. w/m Bliska kom. do Gdańska i Bydgoszczy. natychm. na sprzed. **Bol. Rakowski, Bukowiec pomorski.**

Buraki ćwikłowe, brukiew, kapustę
w główkach
słomę prostą
w snopach sprzedaje
Majątek Nowawieś
telefon 91. |2681

Płaszcz damski
pluszowy w dobrym stanie za 30 zł na sprzedaż
Czerwono Dworna 8 I

Pierze, płaszcze, kapelusze, obuwie przechodzone, stół owalny rozc., kanapka, szafa do akt tanio do sprzedania Radzyńska 18a, II p |13078

Kanarki na sprzedaż ul Forteczna nr. 19, part. pr 13087

Wóz na resorach
dla rzeźnika
nadający się także dla mleczarni oraz
sieć rybacką
140 cm. długą sprzeda **Kościuszki 5.** II p n pr.

Sprzedaże

Kupno okolicznościowe!
Złote zegarki męskie i złote zegarki damskie bransoletkowe na sprężynowej bransolecie, śliczne wzory najmodniejsze nadzwyczaj tanio poleca **B Papier**, Pl. 23 stycznia 12 I ptr.

Bardzo ładne
gospodarstwo
65 morg pszennej ziemi w wygodnem położeniu, blisko kolei, inwentarz żywy i martwy, budynki masywne na sprzedaż
Teofil Pawski
wies W eldządz poczta Nowawieś pow. Chełmno. 13042

DOM
ze składem i dużym ogrodem natychm. do sprzedania. Posiadłość bez długu. Cena podług ugody.
W. Iwański,
Nowa-wieś nr. 25 powiat Grudziądz. (13089

Mam zamiar sprzedać mój około 500 morgowy
folwark
o lekkich gruntach, w pobliżu Grudziądza, w powiecie grudziądzkim pod żony. Zgłoszenia tylko serjo myślących reflektantów uprasza się przesłać do „Głosu Pomorskiego pod nr. 13069.

Kupna

GROCH jadalny
kupuje
Bronisław Murawski
Grudziądz
Wybickiego 26, Tel 108
Filja: Łasin 2596

Krowy
bardzo mleczne kupuje
Majątek Nowawieś
telefon 91. |2681

Okna inspektowe
oraz **skrzynie**
kupuje
Majątek Nowawieś
telefon nr. 91. |2684

Posady

Maszynistka
z 5 letnią praktyką, z językiem polskim i niemieckim, poszukuje posady. Zgłoszenia do Głosu Pomorskiego pod nr. 13073.

Dziewczynę
do płukania butelek poszukuje 13081
Apteka pod Gwiazdą
Chełmińska nr. 26

Dziewczyna
umiejąca gotować potrzebna. **P Dembowski** Majątek Nowawies |2683

Książkowa bilansistka
obeznana z wszelk. rodz. podatk., wład. językami polskim i niemieckim poleca się do prowadzenia i założenia ksiąg handlowych na kilka godzin dziennie także i poza Grudziądz. Zgłosz. do Gł. Pom. p. 13075.

Mieszkania

Mały
pokoik umeblow.
jest wolny 13076
Pietruszkowa 5 parter.

SKLEP
z mieszkaniem 3 pok. i kuchnią nadający się na każdy cel, jest natychmiast do odstąpienia Łaskaw. zgł. do Głosu Pom. pod nr. 2618

Znaleziono

Dnia 9. XII. 24 przybłąkał się pies |1.072
Buldog.
Za zwrotem kosztów odebrać go można w Rejonowym Zakładzie Gospodarczym u szeregowca Woźniaka. |13072

Zguby

Boa skunksowe
zgubiono w niedzielę około godz ½8 wieczorem w drodze z ulicy [illegible] do Domu Gminnego. Łaskawego znalazcę uprasza się o zwrot za wysokiem wynagrodz. na Pl 23 Stycznia nr 18, skład kolonjalny. 13[illegible]

Różne

Związek Oberżystów na Grudziądz i okolicę
W poniedziałek, dnia 15. bm. popoł. o godz. 3
zebranie
w hotelu pod „Złotym Lwem" na które zaprasza
2687| **ZARZĄD.**

Za złożeniem odpowiedniej pewności oraz wysokim procentem poszukuję natychmiast na przeciąg trzech tygodni
800-1000 zł.
Łaskawe zgłoszenie do Głosu Pom. pod nr. 267[illegible]

Najtańsze źródło zakupu
przedświąteczne
z branży perfumeryjno-galanteryjnej z pierwszorzędnych firm krajowych i zagranicznych oraz **perfum na wagę**
poleca
Jan Pierkowski
hurt [illegible]
GRUDZIĄDZ
ulica Ogrodowa nr. [illegible]
(Rybny Rynek). |251[illegible]

Skrzydła i pianina
fabrykatów
Bechstein, Blüthner
Feurich :: Niendorf
i innych najsłynniejszych firm wszechświatowych,
harmonja fabr. Mannborg
jakoteż
pianina własnej fabrykacji
poleca po cenach solidnych i na korzystnych warunkach zapłaty
w wielkim wyborze
B. Sommerfeld
Telefon 883 **Bydgoszcz** Śniadeckich 56
Fabryka fortepianów i budowa organów.
HURTOWNIA. |2143
Oddział w Grudziądzu, ul. Groblowa 4, Tel. 229

Radikol
najlepszym środkiem na
nagniotki
w aptekach i drogerjach do nabycia.

Jedyni wytwórcy: |2802
Dr. Behring i S-ka, Bydgoszcz.